

Fiatal pályakezdekők lehetőségei

A jól ismert magyar pesszimizmus ellenére a fiatalokat biztatni kell, mert lehetőség továbbra is adódik, a magyar mezőgazdaságban. Jelenleg hazánk gazdasága reformok előtt áll, és ez kizárólag külföldi szakmai tapasztalattal és idegen nyelveket beszélő fiatal pályakezdekők kezdeményezésein fog alapulni, hogy Európa élvonalába újra felzárkózhassunk.



1982-ben Finnország produkálta Európa legnagyobb munkanélküliségét több mint 20%-ot. Az akkori állami vezetés úgy döntött, hogy az oktatásra kell helyezni a hangsúlyt, mert csak egy új kiforratlan generáció fogja az ország gazdaságát helyreállítani. Az egyetemista diákoknak a finn állam biztosította a külföldön tanulás lehetőségét és támogatta a külföldi szakmai tapasztalat megszerzését. 90-es évekre meg is lett a válasz a finomelektronika, és az évek során a Nokia nevű városban működő gumicsizmagyártat átalakították a világ egyik legnagyobb telekommunikációs iparágává. Jókai kötetekben előszeretettel emlegettett halszagú szegény finn rokonból, mára évekkel előtűnk haladó gazdag nagybácsi lett.

A jövőt tekintve a lehetőség adott a fiatalok számára. A felsőoktatásban egyre nagyobb szerepet kapnak a külföldi csereprogramok, az idegen nyelvek oktatása, és amit kiemelnék, hogy a világ 1% legjobb minőségű termőterületei közé egész Kárpát Medence beletartozik. Annak ellenére, hogy az Európai Unió csökkenteni fogja a

támogatási lehetőségeket a magyar mezőgazdaság előnyére fog válni, mert a 1,5-2,5 tonna/hektár búza termésátlaggal rendelkező Spanyolország csak addig marad versenyképes Magyarországgal szemben, míg kétszer annyi területalapú támogatást kap a spanyol, francia, német gazda, mint a magyar.

Gyakorlati szemmel nézve a pályakezdekőket több csoportra bontanám.

A legkönnyebb helyzetben azon fiatal van, ki tanulmányai után vissza tud menni családi gazdaságukba dolgozni.

Ebben az Unió partner, támogatja az ilyen irányú törekvéseket, különböző pályázati lehetőséggel. Azon célból, hogy a mezőgazdaságból élő családokban, a fiatal tanult gazdák minél előbb munkába álljanak és későbbiekben vegyék át családi gazdaságuk irányítását. Európa mezőgazdaságára jellemző az idősebb generáció dominanciája és a fiatalok elvándorlása. Nem folytatják szüleik, nagyszüleik munkáját. A vidék elnéptelenedik, nincs aki termeljen, és ápolja a környezetet. Ma Magyarországon sok tekintetben növekszik a lemaradás. A gazdák közel 60% nem tudja kezelni a számítógépet. Súlyos információktól esnek el. Csak egy klikkelés lenne és ingyen megindulhatna az információ áramlás a terménypiaci előrejelzésekről, rovarfertőzésekről, pályázati lehetőségekről, szakmai programokról és hosszasan sorolhatnám. A fiatal gazdák 10 millió forintot vissza nem térítendő támogatást e célból szavazták meg Brüsszelben, hogy az iskolai végzettséggel rendelkező gazdák vidéken maradását ösztönözzék. Erre Magyarországon igény mutatkozik, mert a pályázati keretösszegre több mint tízszeres túljelentkezés volt.

A családi vállalkozások gyengéje viszont abban látható, hogy a fiatal diáknak iskola elvégzése után biztosan lesz munkája, így nincs ösztönözve, hogy idegen nyelvet tanuljon és külföldre kimenjen rövidebb-hosszabb időre tapasztalatszerzésre, hogy összehasonlítási alapja legyen. Ebből a szempontból pedig a következő generációknak nehéz lesz a nyugati családi gazdaságokkal felvenni a versenyt.

Soron következő csoportba azon pályakezdekő fiatalok tartoznak, akik a közigazgatásban Miniszteriumban, Vidékfejlesztési Hivatalokban, Falugazdász irodákban, Leader társulásokban, pályázati cégeknél helyezkednek el.

Jelenleg a mezőgazdasági pályakezdekők körében ez a legnagyobb munkáltató szektor. Végzettségtől függően a fiatal közalkalmazottak 150-200 ezer forintos bruttó fizetésre számíthatnak és különböző juttatásokra (ruhapénz, étkezési-utazási utalvány). A közigazgatásban az idegen nyelvek ismerete és több diploma megléte, nem minden esetben előny, mert törvényi előírás ezen pályakezdekőknek a fizetés kiégésítés. A közhivatalok költségvetés csökkentő szempontból számos esetben a gyengébb iskolai végzettséggel rendelkezőket választják. A közeljövőben fontos változások fognak az agrár közigazgatásban végre menni. Magyarország bürokratikus méreteit túlnötte, az ország gazdasága nem bír el ilyen nagy méretű közigazgatási állományt. Hazánkban egy 10 ezer főt számláló város rendőrségén és polgármesteri hivatalában átlagosan 150-200 fő dolgozik, egy azonos méretű városban Németországban közel 50 alkalmazott van és a németek a svéd mintát akarják követni, hol 30 fő gördülékenyen elirányít egy kisvárost.

A létszámleépítések a mezőgazdasági apparátust sem fogják elkerülni. Szükség lesz fiatal, jól képzett uniós jogszabályokat ismerő és szakmai tapasztalattal rendelkező munkaerőre. Azon egyértelmű célból, hogy a magyar mezőgazdaság még több pályázati forráslehetőséghez jusson és a külföldi tőke befektetéstől való függés minimalizálódjon. Az agrárdiplomáciának a közhivatalok asszisztálásával a közeljövőben el kell érni, hogy ne a szőlő kivágásra és cukorgyárak bezárására nyerve támogatást, hanem öntözőrendszerekre, termálvíz fűtő értékének kihasználására, az állattenyésztés visszaállítására, az élelmiszeripari és kereskedelmi lehetőségek bővítésére.

A mezőgazdasági reformok kezdeményezését a gazdász társadalom a hivatalokban dolgozó fiatal pályakezdekőtől várja el. Ugyanis a pénzühiány és a nagy állami apparátus miatt, egy közalkalmazott akkor kap előrelépési lehetőséget, ha az előírásokat szigorítja, és minél több megnyert pályázati pénzt visszafog az állam javára.

Bekövetkező változásoknak köszönhetően számos lehetőséget fog nyújtani a közigazgatás azon fiataloknak, kik a szakma ismerete mellett az elméleti részeket

jobban elsajátítják, és tudásokat kiegészítik nemzetközi jogi és közigazgatási ismeretekkel.

Következő nagy munkáltató szektor a nagyobb gazdaságok és termelő szövetkezetek.

Statisztikák adatai alapján a fiatalok szakmai gyakorlat elsajátítására jelentkezők az itt felkínált megüresedett pozíciókra. Ezen munkahelyeket számos esetben csak átmeneti lehetőségként kezelik. Az itt elérhető fizetés 120-160 ezer bruttó körül mozog. Sajnos ebben a szektorban jellemzőek a gyakori elbocsátások a bérelt földek csökkenése és a bevételek kiesése miatt. Előnyei között viszont meg kell említeni, hogy a gazdasági társaságok nagyon sok esetben támogatják az olyan irányú továbbtanulást, mely később a szövetkezet előnyére válhat. Nem ritka, hogy egy fiatal agrármérnököt csak azzal a feltétellel vesznek fel, ha elvégzi a növényvédelmi szakmérnököt vagy egy állattenyésztő mérnököt a társaság saját költségére beiratják inszeminátori tanfolyamra, a szakmunkást pedig szarítók kezelőire. Előnyként sorolnám azt is, hogy a fiatal pályakezdő otthon tud lakni családjánál és pénzt megtakarítani.

Legutolsó csoportba pedig azon fiatalokat sorolnám, akik a versenyszférát választják.

Ezen területen a legtöbb munkalehetőséget a gépkereskedők, műtrágyás, vetőmagos, informatikai, vegyszeres, gabonakereskedő, logisztikai, takarmány és gyógyszergyártó cégek kínálják. A lehetőség minden pályakezdő fiatal számára nyitott. Igazi tapasztalatszerzésre nyújt lehetőséget nem csak mezőgazdaságból, hanem az életből is (siker, kapcsolatok, tapasztás, hízelgés, elnyomás). A legkönnyebben elérhető munka az üzletkötői pozíció. Kezdő fizetés általában az aktuális létminimum, és erre jönnek rá az értékesítésből származó jutalékok. Akinek ez a sok utazással járó életforma nem csábító, az pár hónap alatt kiesik. Viszont a talpraesett, intelligens és jó megjelenésű fiatalok már az első hónapokban elérhetik a 300-400 ezer forintos nettó fizetést. Ezen munkakörökben a munkavállalók szinte folyamatosan cserélődnek, így a kitartó dolgozóknak előrelépési lehetőséget tud nyújtani. Az idegen nyelv ismerete elengedhetetlen, a cégek többsége külföldi tulajdonban van. Számos esetben az anyacégek külföldi tanulmányutakat és munkalehetőséget biztosítanak. Hátrányként pedig azt említeném, hogy a piac szűkül, egyre több vállalat képviselteti magát és nem szakmai hanem kereskedelmi szempontból nyújt fejlődési lehetőséget. Az ilyen típusú munkák után nehéz a mezőgazdaság többi ágában való elhelyezkedés.

Annak ellenére, hogy az ideális munkahely megtalálása akár egy-két évet is igénybe vehet, hosszú távon a mezőgazdaságban

maradni megtérülő beruházás. Ez a szakterület kezdetben nagy megpróbáltatásokat követel és az alapozást már az iskolapadban el kell kezdeni. Viszont 5-10 év tapasztalatszerzés után egyre átláthatóbb, érdekesebb, könnyebb lesz, és biztosítani tudja a jó színvonalú megélhetést.

Szalai Gergely

